

POSEBNE UZANSE

U POSLOVANJU ŠPEDITERSKIH DRUŠTAVA U REPUBLICI SRBIJI

("Sl. glasnik RS", br. 99/2018)

I VAŽENJE POSEBNIH UZANSI

Član 1

Posebne uzanse u poslovanju špeditorskih društava u Republici Srbiji (u daljem tekstu: Posebne uzanse) primenjuju se na sve poslove organizacije otpreme i/ili dopreme robe korišćenjem svih transportnih puteva i vidova transporta i ostale poslove koji su u vezi sa tim, a koje u granicama svojih ovlašćenja po ugovoru, dogovoru, nalogu ili u cilju zaštite interesa poslovног partnera obavlja privredni subjekat koji ima registrovano poslovnu delatnost na teritoriji Republike Srbije (u daljem tekstu: Špediter).

Smatraće se da su se ugovorne strane sporazumele o primeni Posebnih uzansi ako su ugovorile njihovu primenu ili ukoliko je Špediter ukazao svom Nalogodavcu i svim drugim učesnicima tokom realizacije konkretnog posla da posluje u skladu sa njima, a Nalogodavac ili druga lica su se pre početka realizacije konkretnog posla izričito saglasili sa njihovom primenom.

Ukoliko ne postoji ugovor u pisanoj formi, a stranke su ugovorile primenu Posebnih uzansi ili se na drugi način saglasile sa njihovom primenom, odgovornost špeditera može da bude samo u granicama utvrđenim Posebnim uzansama.

Član 2

Špediter prilikom realizacije poslova vezanih za organizaciju transporta robe može zaključiti ugovore ili sporazume:

1. u svoje ime, ali za račun Nalogodavca;
2. u ime i za račun Nalogodavca;
3. u svoje ime i za svoj račun.

Nalogodavac se obavezuje da za obavljeni posao Špediteru isplati naknadu utvrđenu u skladu sa članom 39. stav 2. ovih posebnih uzansi.

II DEFINICIJE POJMOVA

Član 3

"Špeditorske usluge" podrazumevaju se sve usluge koje se odnose na organizaciju otpreme i/ili dopreme robe korišćenjem svih vrsta transportnih puteva i vidova transporta, kao i ostale poslove koji su u vezi sa tim, a to su usluge koje se tiču:

- transporta;
- konsolidacije/dekonsolidacije;
- skladištenja;
- manipulacije robom;
- dodatnih usluga (komisioniranje, uzorkovanje, pakovanje, merenje, etiketiranje i sl.);

- distribucija robe;
- carinskog zastupanja,
- konsultantskih usluga;
- osiguranja robe u transportu;
- plaćanja carinskih i drugih dažbina ili obezbeđivanje dokumenata vezanih za transport robe.

"Špeditorsko društvo" je privredni subjekt koji ima registrovanu poslovnu delatnost na teritoriji Republike Srbije i obavlja poslove organizacije otpreme i/ili dopreme robe korišćenjem svih transportnih puteva i vidova transporta i ostale poslove koji su u vezi sa tim.

"Špediter" je pravno lice koje Nalogodavcu pruža logističke usluge u oblasti transporta, skladištenja i distribucije robe, kao i carinskog zastupanja, odnosno posredovanja u ime Nalogodavca pred nadležnim državnim organima.

"Vozar" je preduzetnik ili pravno lice koja obavlja prevoz robe svojim transportnim sredstvima (izvršni vozar) i svaka osoba koja preuzima obaveze i odgovornosti vozara kao rezultat dogovorenog, pisanog ili prečutnog preuzimanja takve obaveze (ugovorni vozar).

"Nalogodavac" je fizičko ili pravno lice koja ima prava ili obaveze po ugovoru ili dogovoru o pružanju špeditorskih usluga zaključenim sa Špediterom ili koje su rezultat delovanja Špeditera u vezi sa takvim uslugama.

"Roba" je svako dobro koje uključuje i žive životinje kao i kontejnere, palete ili sličan pribor, transportni sud ili pakovanje, koje ne obezbeđuje Špediter.

"SPV" znači Specijalno pravo vučenja kako je definisao Međunarodni monetarni fond.

"Važeći zakon" je svaki domicilni zakon čije se odredbe ne mogu izuzeti iz ugovora.

"Pisana komunikacija" uključuje pismeni dopis, i-mejl, telegram, telefaks ili bilo koje drugo sredstvo elektronske komunikacije, a koje imaju identitet pošiljaoca.

"Vrednosne pošiljke" podrazumevaju zlato, srebro, kovani ili papirni novac, hartije od vrednosti, dragi kamenje, nakit, antikvitete, slike, umetnička dela i slična roba velike vrednosti.

"Opasna roba" označava robu koja je zvanično klasifikovana kao opasna, kao i robu koja može postati opasna prema važećim UN konvencijama i klasifikaciji.

III PONUDA

Član 4

Ponuda Špeditera obuhvata samo one poslove koji su u njoj izričito navedeni.

Ponuda važi samo do roka određenog za njeno prihvatanje.

Član 5

Ponuda u obliku jedne ukupne svote (kompletan forfetni stav) za sve faze transportnog procesa robe i usluge zastupanja, koja pored ostalog, sadrži vozarinu, troškove carinskog zastupanja, skladišninu i druge slične izdatke, važi prema okolnostima koji su postojali u trenutku formiranja ponude.

Troškove koji nisu obuhvaćeni forfetnim stavovima Nalogodavac će posebno nadoknaditi Špediteru.

Nalogodavac ne može prenosi prenositi prihvaćene forfetne stavove na treća lica bez pisanog pristanka Špeditera.

IV NAČIN TRANSPORTA I PREVOZNI PUT

Član 6

Špediter će obavljati, odnosno realizovati svoje usluge prema pisanim instrukcijama Nalogodavca, osim ako nije drugačije dogovoreno.

Ukoliko instrukcije sadrže netačne podatke, ako su nepotpune ili nisu u skladu sa ugovorom, Špediter može postupati u skladu sa dobrim poslovnim običajima i dobrom praksom na rizik i trošak Nalogodavca.

Špediter može, bez obaveštavanja Nalogodavca, ugovoriti prevoz robe na palubi ili ispod palube broda i izabrati ili zameniti prevozno sredstvo, relaciju i postupak prilikom manipulacije, smeštaja, skladištenja i prevoza robe, osim ako nije drugačije dogovoreno.

V NALOG - DISPOZICIJA

Član 7

Otpremu robe, kao i poslove u vezi sa otpremom robe Špediter vrši na osnovu naloga (dispozicije) Nalogodavca.

Nalog (dispozicija) treba da sadrži sve potrebne podatke o robi i njenim osobinama, kao i tačna uputstva u pogledu njene otpreme i izvršenja poslova u vezi sa otpremom, kao i druge podatke koji su potrebni za pravilno i blagovremeno izvršavanje datog naloga.

Član 8

Nalogodavac je dužan da obavesti Špeditera o osobinama robe usled kojih može biti ugrožena sigurnost, odnosno bezbednost lica ili dobara koja dolaze u dodir sa tom robom ili naneta šteta licima i dobrima koja dolaze u dodir sa tom robom.

Kada se u pošiljci nalaze dragocenosti, hartije od vrednosti ili druge skupocene stvari, Nalogodavac je dužan da o tome obavesti Špeditera pisanim putem i saopšti mu njihovu vrednost pre predaje robe radi otpreme.

Procenu i odluku o tome da li je pošiljka i koliko skupocena odnosno dragocena, u smislu odredbe prethodnog stava ovog člana i potrebe obaveštavanja Špeditera radi posebnog opreza pri manipulaciji, dodatnom osiguranju ili obezbeđenju, donosi Nalogodavac i za donetu odluku je jedini odgovoran.

Član 9

Špediter je po pravilu dužan da se pridržava instrukcija iz naloga (dispozicije) Nalogodavca, pod uslovima koji su navedeni u Posebnim uzansama, propisima i/ili u skladu sa okolnostima slučaja.

Nalogodavac je u obavezi da o nameri da prenese svoja prava iz ugovora sa Špediterom na treća lica pisanim putem obavesti Špeditera pre njihovog faktičkog prenosa.

Ukoliko Nalogodavac izvrši prenos prava na treće lice bez prethodnog obaveštavanja, Špediter je odgovoran prema licu na koga su preneta prava, u granicama svojih obaveza prema svome Nalogodavcu i to od momenta prijema obaveštenja o izvršenom prenosu prava.

Član 10

Kada je Špediteru dat nalog (dispozicija) od strane Nalogodavca, smatra se da mu je dato i ovlašćenje za plaćanje vozarina, naknada, dažbina i drugih troškova.

Nalogodavac će Špediteru blagovremeno staviti na raspolaganje potrebna sredstva za plaćanje troškova iz stava 1. ovog člana.

U protivnom eventualne povećane troškove i posledice propuštanja činjenja snosiće isključivo Nalogodavac.

Ukoliko Nalogodavac uputi Špeditera ili se tako ugovorom predviđi, da se za sredstva iz stava 2. ovog člana obrati poslovnom partneru Nalogodavca, Nalogodavac je dužan da prethodno na to obaveže svog poslovnog partnera.

U slučajevima iz stava 4. ovog člana, Špediter vrši naplatu na trošak i rizik Nalogodavca. Na taj način Nalogodavac ostaje u obavezi plaćanja prema Špediteru ukoliko iz razloga koji su van njegovog domaćaja ne uspe da naplati troškove od poslovnog partnera Nalogodavca.

Član 11

Nalog (dispozicija) po pravilu se daje pisanim putem.

Nalog dat usmeno, telefonom ili na sličan način treba biti potvrđen pisanim nalogom, po mogućnosti istog, ali najkasnije sledećeg radnog dana do isteka radnog vremena Špeditera.

Ako je nalog dat usmeno, telefonom ili na sličan način (npr. preko društvenih mreža), a nije naknadno potvrđen pisanim nalogom u smislu prethodnog stava, isključuje se odgovornost Špeditera za nastanak eventualnih štetnih posledica.

Kad je nalog očito nepotpun, nejasan ili protivurečan Špediter je dužan da blagovremeno zatraži od Nalogodavca potrebna razjašnjenja.

Ako je Špediter prema okolnostima slučaja u nemogućnosti da pribavi potrebno razjašnjenje, a slučaj ne trpi odlaganje, dužan je da postupi sa pažnjom dobrog privrednika, štiteći interes Nalogodavca s tim da ga o svom postupanju čim je moguće pre obavesti.

Član 12

Nalogodavac snosi sve posledice nastale usled pogrešne, nepotpune, nejasne, protivurečne ili prekasno date dispozicije.

Član 13

Nalogodavac blagovremeno predaje Špediteru sva dokumenta potrebna za izvršenje naloga (dispozicije).

Smatraće se da Nalogodavac nije blagovremeno predao dokumenta Špediteru i u onim slučajevima kad njegov poslovni partner nije Špediteru blagovremeno dostavio takva dokumenta.

Špediter ne odgovara za neispravnosti dokumenta.

Sve posledice proistekle iz neispravnosti dokumenata ili njihove neblagovremene predaje Špediteru snosi isključivo Nalogodavac.

Špediter nije dužan da preda, odnosno preuzme robu uz davanje garancije.

Član 14

Špediter koji izvršava nalog (dispoziciju) u pogledu naplate Nalogodavčevog potraživanja od primaoca robe ne ispituje osnovanost naloga niti preuzima jemstvo.

Ako primalac odbije da preuzme robu Špediter je dužan da o tome obavesti Nalogodavca i istovremeno preduzme potrebne mere za njeno očuvanje do dobijanja naknadnog naloga za dalje postupanje sa robom.

Nalogodavac je dužan da isplati Špediteru posebnu naknadu za sve usluge iz prethodnih stavova ovog člana, kao i sve troškove u vezi sa naplatom potraživanja.

Član 15

Ukoliko Nalogodavac izmeni nalog (dispoziciju), čije je izvršenje već započelo, Špediter će postupiti po izmenjenom nalogu (dispoziciji) ukoliko je to moguće, pri čemu ne snosi odgovornost za posledice izazvane izmenom naloga (dispozicije).

Član 16

Kad Nalogodavac povuče datu dispoziciju, dužan je da isplati Špediteru naknadu za već učinjene usluge, kao i naknadu za prouzrokovane troškove uključujući i troškove koje je Špediter imao u pripremi i predradnjama za izvršenje datog naloga.

VI PRIHVAT I PREDAJA ROBE

Član 17

Smatra se da je Špediter primio robu kada je istu preuzeo radi izvršenja naloga.

Smatra se da je predajom robe vozaru izvršena predaja iste.

Špediter može izvršiti prevoz u celosti ili delimično, ukoliko nije drugačije dogovoren.

Ako je Špediter izvršio prevoz ima sva prava i obaveze vozara.

U slučaju iz stava 4. ovog člana Špediter je dužan da obaveštava Nalogodavca o glavnim fazama transporta njegove pošiljke, ukoliko je to pisani zahtev Nalogodavca.

Član 18

Ako je Nalogodavac zaključio ugovor za prevoz robe morem ili rekom (unutrašnjim plovnim putem), obavezan je da ugovori i uslove ukrcanja i/ili iskrcaja uobičajene u ugovorenim lukama.

Nalogodavac snosi troškove nastale zbog toga što lučki operater ili brodar nije ispunjavao uslove iskrcaja i/ili ukrcanja uobičajene u luci.

Nalogodavac snosi troškove koji su nastali usled zakrčenja luke, pristaništa, ranžirnih i sabirnih stanica i drugih saobraćajnih punktova, nedostataka skladišnog prostora, nedostataka prevoznih sredstava, čekanja broda u luci i drugih prevoznih sredstava u pristaništima i železničkim stanicama, prekovremenog produženog rada, čekanja u praznične i ostale neradne dane i prekida rada usled nevremena i/ili ostalih razloga više sile - *Force Majeure*.

Pod višom silom podrazumevaju se sve buduće okolnosti koje mogu nastati, na koje ugovorne strane ne mogu uticati, a koje čine ispunjenje ugovornih obaveza trajno ili privremeno nemogućim. Višom silom se mogu smatrati elementarne nepogode kao što su zemljotresi, poplave, lavine, cunami, vetrovi velike snage i sl. Isto tako karakter više sile mogu imati i društvene pojave kao što su ratovi, promena društvenih sistema, zabrana uvoza, izvoza ili prometa određenih dobara, zabrana kretanja na pojedinim transportnim putevima nastalih posle početka realizacije posla, promena važećih propisa nastalih posle početka realizacije posla i sl.

Član 19

Ako u bilo kom trenutku na rad Špeditera utiču ili mogu da utiču neke smetnje ili rizici bilo koje vrste, uključujući i prirodu i svojstva robe, koji ne nastaju zbog krivice ili propusta Špeditera i koji se ne mogu izbeći razumnim postupanjima, Špediter može da odustane od prevoza robe prema odnosnom ugovoru i, gde je razumno moguće, učiniti robu ili deo robe dostupnom Nalogodavcu na mestu koje Špediter smatra sigurnim i pogodnim, kao i gde će isporuka moći biti izvršena, a odgovornost Špeditera u vezi ove robe prestati.

U svakom tom slučaju, Špediter ima pravo na naknadu prema ugovoru, a Nalogodavac će platiti sve dodatne troškove koji nastanu usled okolnosti navedenih u prethodnom stavu ovog člana.

Član 20

Špediter ne odgovara za sadržinu i tačnost obaveštenja brodara, kao i njegovog agenta u pogledu kretanja i dolaska broda, a takođe ni za obaveštenja ostalih vozara.

Špediter je dužan da kontroliše podatke u vezi sa poslovima koji se obavljaju na brodu prilikom ukrcaja ili iskrcaja robe, a naročito podatke u pogledu obračuna utrošenog vremena za ukrcaj ili iskrcaj.

Član 21

Dangube transportnih sredstava za pošiljke kod kojih je Špediter po transportnim dokumentima primalac, a koje nisu nastale dokazanom krivicom Špeditera, snosi Nalogodavac s pravom regresa prema trećim licima koja su odgovorna za dangubu.

VII TRANSPORTNA I PROPRATNA DOKUMENTA

Član 22

U pogledu dokumenata potrebnih za transport robe Špediter se može poslužiti postojećim tipskim obrascima koji su uobičajeni za pojedine vrste transporta. Ukoliko u ovim obrascima postoje klauzule kojima se umanjuje ili isključuje odgovornost vozara, a nastane štetna posledica, Špediter ni u kom slučaju ne može biti odgovoran.

Kad Nalogodavac želi da isključi neke uobičajene klauzule u prevoznim dokumentima, on je u obavezi da to izričito, pismenim putem blagovremeno saopšti Špediteru.

Špediter je dužan da upozori Nalogodavca ako usled isključenja ili dodavanja klauzula u transportnim dokumentima mogu očigledno nastati štetne posledice.

Član 23

Špediter nije u obavezi da ispituje pravovaljanost ovlašćenja donosioca propratnih dokumenata, kao ni potpisnika naloga (dispozicije).

Špediter po primljenom nalogu (dispoziciji) ne ispituje da li postoje zakonske ili druge smetnje za otpremu stvari, te da li postoje uvozna, izvozna ili tranzitna ograničenja i tome slično.

Eventualni troškovi nastali zbog manjkavosti navedenih u prethodnim stavovima ovog člana idu na teret Nalogodavca.

VIII INSTRADACIJA

Član 24

Kad dispozicija ne sadrži nalog o prevoznom putu, prevoznom sredstvu i načinu na koji treba robu otpremiti, dopremiti ili tranzitirati do odredišnog mesta, Špediter je ovlašćen da odabere, odnosno kombinuje mogućnosti prevoza, za koje oceni da su najpovoljniji za Nalogodavca.

Član 25

Kad se roba otprema železnicom, a Nalogodavac je naznačio samo prebivalište primaoca, bez oznake uputne stanice, Špediter će ukoliko nije u mogućnosti da blagovremeno pribavi od Nalogodavca potrebna razjašnjenja, pošiljku uputiti na onu stanicu za koju oceni da je najpovoljnija za Nalogodavca.

U slučaju iz prethodnog stava Špediter ne odgovara za izbor stanice.

Član 26

Špediter može pojedinačne pošiljke otpremiti i u zbirnom transportu, ako nije primio drugačiji nalog od Nalogodavca.

O preuzimanju i/ili otpremi robe Špediter je, ako to Nalogodavac zahteva, dužan da izda uobičajenu špeditorsku potvrdu.

Član 27

Nalogodavac će u prodajnom ugovoru, a u skladu sa uslovima isporuke iz tog ugovora, obavezati svog partnera da se u pogledu transporta robe pridržava uputstava koja mu bude davao ovlašćeni Špediter.

IX PRISPEĆE OŠTEĆENE POŠILJKE, POSTUPAK I PROCENA NADOKNADE ŠTETE

Član 28

Ako pošiljka stigne na odredište vidljivo oštećena ili sa vidljivim koletarnim manjkom Špediter je dužan ukoliko zastupa primaoca da bez odlaganja obavestiti Nalogodavca o manjku i/ili oštećenju, kao i o svim događanjima i okolnostima značajnim za Nalogodavca, te preuzeti sve potrebne mere radi očuvanja njegovih regresnih prava prema trećim licima.

Prilikom utvrđivanja visine štete ili manjka robe, njena vrednost određuje se prema aktuelnoj ceni robe ili ukoliko takva cena ne postoji, prema važećoj tržišnoj ceni ili ukoliko ni jedna ni druga cena nisu određene, u obzir se uzima nominalna vrednost robe iste vrste i kvaliteta.

Član 29

Ako Špediter smatra da u interesu Nalogodavca treba preuzeti određene radnje, a ne može prethodno pribaviti njegovo uputstvo ili saglasnost, ovlašćen je da izvrši te radnje za račun i na rizik Nalogodavca.

Kad Špediter na nekom pretovarnom mestu zastupa i pošiljaoca i primaoca dužan je sa pažnjom dobrog privrednika štititi interese i jednog i drugog, obaveštavajući ih o svom radu.

Član 30

U slučaju Generalne havarije (Eng. - *General average*) Špediter je dužan da čim pre obavestiti Nalogodavca o činjenicama za koje je saznao, a koje se odnose na njegovu robu.

X ROKOVI

Član 31

Špediter je odgovoran za rok otpreme ili isporuke, samo ako se na to izričito obavezao, pa i onda u granicama odgovornosti vozara i drugih učesnika u transportu robe koje angažuje u tu svrhu.

Član 32

Špediter je dužan da u mestu pretovara robe postupa savesno i pažljivo, kako bi se pretovar obavio na najpovoljniji način po robu.

Špediter ne odgovara za smetnje i zakašnjenja u pretovaru robe koje su posledica propusta prevoznika, pretovarnih i drugih organizacija ili razloga više sile.

Špediter ne odgovara za neblagovremeno postavljanje prevoznih sredstava od strane vozara, te za neblagovremeno prispeće stvari usled zastoja u saobraćaju i drugih smetnji.

XI PREGLED PAKOVANJA

Član 33

Nalogodavac, odnosno njegov partner - isporučilac dužan je da robu pakuje prema njenoj prirodi i obeležjima, te prema potrebama prevoznog puta i prevoznog sredstva.

Špediter ne odgovara za posledice koje bi nastale ako se Nalogodavac, odnosno njegov partner ne pridržavaju odredaba prodajnog ugovora kojim su definisane vrste i načini pakovanja robe.

Ako Špediter uoči da roba nije zapakovana, obeležena ili nije spremna za prevoz na ispravan način, dužan je da upozori Nalogodavca na sve uočene nedostatke i da preduzme dalje korake i postupke prema njegovom pisanom nalogu. Ukoliko se radi o transportu opasne robe Špediter je dužan da pismeno upozori Nalogodavca da isporučilac ili on preduzme propisane odgovarajuće zaštitne mere.

XII UZORKOVANJE, KVANTITATIVNA I KVALITATIVNA KONTROLA

Član 34

Ako drugačije nije dogovoren Špediter preuzima generalni teret samo po broju komada, a robu u rasutom stanju prema nalogu Nalogodavca ili prema transportnim dokumentima, bez odgovornosti za težinu, sadržaj, odnosno prirodu robe. Vaganje, merenje i brojanje stvari i koleta vrši se isključivo prema pisanom nalogu Nalogodavca ili u slučaju očitog oštećenja i manjka robe, uz naplatu troškova i dodatnih naknada.

Špediter može uzorkovati robu, raditi kvantitativnu i kvalitativnu kontrolu robe samostalno ili angažovanjem organizacija i agencija koje su specijalizovane za te poslove. Angažovanje kontrolnih kuća ide na teret i trošak Nalogodavca.

Član 35

Špediter uzima i otprema uzorce prema pisanom ili usmenom nalogu (dispoziciji) Nalogodavca. Troškove uzimanja uzoraka, otpreme i dodatnih naknada snosi Nalogodavac.

Špediter je odgovoran samo za uzimanje uzoraka iz partije robe koja mu je naznačena.

Član 36

Kvalitativna kontrola vrši se isključivo prema pisanom nalogu Nalogodavca.

Ukoliko ne poseduje sopstvene kapacitete za utvrđivanje kvaliteta robe Špediter je dužan da u dogovoru sa Nalogodavcem angažuje kontrolnu kuću.

Ukoliko Nalogodavac nema ugovor sa određenom kontrolnom kućom Špediter može Nalogodavcu da predloži kontrolnu kuću sa kojom ima dobru poslovnu saradnju ili za koju smatra da je najadekvatnija za izvršenje datog posla. Nalogodavac ima obavezu da pisanim nalogom potvrdi angažovanje predložene kontrolne kuće.

XIII CARINSKO ZASTUPANJE

Član 37

Davanjem naloga (dispozicije) Špediteru za transport robe od strane Nalogodavca ne smatra se da je istovremeno dat i nalog za carinjenje, osim ako nije izričito drugačije ugovoren.

U postupku carinjenja stvari Špediter nastupa u ime i za račun Nalogodavca.

Špediter podnosi carinsku deklaraciju na osnovu podataka i dokumenata dobijenih od Nalogodavca, odnosno njegovog poslovnog partnera koji su odgovorni za njihovu ispravnost.

Špediter ne snosi odgovornost, ukoliko se podaci ne slažu sa stvarnim stanjem.

U slučaju iz stava 4. ovog člana Nalogodavac je dužan da nadoknadi Špediteru prouzrokovano štetu nastalu povećanjem carinskih i drugih dažbina, kao i zaprećenim kaznama nadležnih državnih organa.

Za obavljanje poslova carinskog zastupanja Špediter ima pravo na posebnu naknadu.

Nalog za carinjenje stvari ne sadrži obavezu Špeditera da plati carinske dažbine za račun Nalogodavca. Plaćanje carinskih i drugih dažbina je isključivo predmet ugovora ili dogovora između Nalogodavca i Špeditera.

Špediter može dati svoju carinsku garanciju sa odloženim rokom plaćanja carinskih i drugih dažbina samo po pisanim nalogu (dispoziciji) Nalogodavca ili ako je tako predviđeno ugovorom o poslovno-tehničkoj saradnji.

Nalogodavac se obavezuje da će sve carinske i drugih dažbine izmiriti unutar zakonski predviđenog roka trajanja garancije, a za bilo koje kašnjenje smatraće se odgovornim i u obavezi je da nadoknadi svu štetu Špediteru uključujući kako zatezne kamate, tako i proteste garancije kod poslovnih banaka Špeditera.

Špediter određuje mesto carinjenja kada ono u dispoziciji Nalogodavca nije određeno ili je uslovljeno propisima, raspisima i uredbama nadležnih carinskih organa.

XIV OSIGURANJE ROBE U TRANSPORTU

Član 38

Špediter osigurava robu u transportu po izričitom nalogu (dispoziciji) Nalogodavca za svaku pojedinačnu otpremu ili ako je tako dogovoreno na tzv. List pokrića (Eng. Cover note). Unošenje vrednosti pošiljke u dispoziciji nije dovoljna sama po sebi da bi se smatrala nalogom za osiguranje. Osiguranjem jedne pošiljke ne nastaje obaveza Špeditera da osigurava sve kasnije pošiljke. Prilikom davanja naloga za osiguranje robe u transportu Nalogodavac ima izričitu obavezu da navede osiguranu sumu, kao i rizike protiv kojih osigurava robu tokom transportnog procesa.

Kad nalog za osiguranje ne sadrži posebne rizike koje treba pokriti osiguranjem, Špediter je dužan pokriti samo osnovne transportne rizike.

Ako Nalogodavac nije dao nalog za osiguranje ili je dao nalog za delimično pokriće rizika, štetne posledice koje bi usled toga nastale padaju isključivo na teret Nalogodavca.

Sva zaključena osiguranja podležu uobičajenim izuzecima i uslovima polisa osiguravajućih društava ili zastupnika osiguranja koji preuzima rizik.

XV NAKNADA ZA USLUGE I NAKNADA TROŠKOVA

Član 39

Špediter ima pravo na naknadu za svoje usluge, kao i naknadu svojih troškova.

Naknada se utvrđuje ugovorom, a ako naknada nije ugovorenata, plaća se naknada određena tarifom ili nekim drugim opštim aktom, a u nedostatku ovoga, naknadu određuje sud.

Nalogodavac ostaje u obavezi prema Špediteru i kada ga uputi da svoje naknade i troškove naplati od trećih lica koje Nalogodavac imenuje.

Špediter za svoje usluge izvršene inostranom Nalogodavcu ima pravo na naknadu za svoje usluge i naknadu svih troškova u valuti zemlje u kojoj nalogodavac ima svoje sedište (ukoliko je valuta te zemlje na spisku valuta Narodne banke Srbije) ili prema dogovoru u nekoj drugoj izabranoj valutu.

Kada Špediter pre isteka propisanog roka po međunarodnim konvencijama i pozitivnim propisima dobije obrazloženo zaduženje za razliku između prethodno obračunatih i stvarnih troškova, Špediter ima pravo na nadoknadu takvih troškova.

Zabranu i druge mere ne utiču na prava Špeditera prema Nalogodavcu, pa mu i u ovakvim slučajevima sva njegova prava na naknadu ostaju nepromenjena.

Račun koji je izdao Špediter, ako nije drugačije ugovoren ili dogovoren, dospeva na naplatu u skladu sa rokom plaćanja iskazanom na računu. Prigovor na račun može se podneti u roku od pet (5) radnih dana od dana njegovog prijema kod Nalogodavca.

Račun može biti poslat i elektronskom poštom, a vreme za prigovor od pet (5) radnih dana teče od datuma njegovog slanja elektronskom poštom ili pet (5) radnih dana od njegovog prijema kod Nalogodavca, ukoliko je tako dogovoren.

Kad se prigovorom osporava samo deo iznosa iz računa, nesporni deo mora biti plaćen u unutar roka od osam (8) kalendarskih dana od dana prijema računa.

Kada Špediter u izvršenju naloga unapred uloži sopstvena sredstva ima pravo na posebnu proviziju za sva angažovana sredstva, čija se visina utvrđuje tarifom ili ponudom, odnosno posebnim ugovorom sa Nalogodavcem.

Kada je ugovorom o uslugama špedicije određena jedna ukupna svota (kompletan forfetni stav za sve faze logistike) za izvršenje celokupnog naloga, ona obuhvata kompletну naknadu za sve usluge, kao i nadoknadu svih ostalih troškova nastalih tokom izvršenja dogovorene usluge.

XVI ODGOVORNOST ŠPEDITERA

Član 40

Špediter je dužan da u svakoj prilici postupi kako to zahtevaju interesi Nalogodavca i to s pažnjom dobrog privrednika.

Odgovornost Špeditera je strogo ograničena na eventualni fizički gubitak ili oštećenje pošiljke. Sve druge vrste gubitaka ili oštećenja isključuju se, a to se naročito odnosi na gubitak zarade, prihoda, kamata, budućih poslova, dodatnih plaćanja (royalty) bilo da je takav gubitak ili šteta posebna ili indirektna.

Špediter je odgovoran ako propusti da uloži odgovarajući trud i ne preduzme optimalno raspoložive mere u pružanju špediterskih usluga. U tom slučaju Nalogodavac ima pravo na nadoknadu štete na robi.

Špediter nije odgovoran za dela ili propuste trećih strana, kao što su vozari, skladištarji, lučki operateri i drugi špediteri, i drugi ne navedeni, osim ako sam špediter nije pokazao potrebnu pažnju u izboru, davanju instrukcija ili nadzoru tih trećih lica.

U ostalim slučajevima Špediter Nalogodavcu odgovara za izbor vozara, te za izbor drugih lica sa kojima je u izvršenju naloga zaključio ugovor (transport, pretovar, skladištenje robe, carinsko posredovanje i sl.), ali ne odgovara i za njihov rad. U slučaju eventualne štete nastale radom drugih lica, Špediter je dužan da preduzme sve potrebne mere radi osiguranja Nalogodavčevog prava na pravednu naknadu štete.

Špediter koji izvršenje celokupnog naloga poveri drugom Špediteru umesto da ga sam izvrši, odgovara za njegov rad.

Ako Špediter obavlja sam i druge poslove obuhvaćene nalogom, običajima ili Posebnim uzansama, ima prava i obaveze koje proizilaze iz takve vrste poslova.

Ako nalog sadrži izričito ili prečutno ovlašćenje Špediteru da poveri izvršenje naloga drugom Špediteru ili ako je to očigledno u interesu Nalogodavca, Špediter odgovara samo za njegov izbor, osim u slučaju ako je preuzeo odgovornost i za njegov rad.

Špediter odgovara za broj komada, kao i za oznake koleta, samo ukoliko su vidljive. Špediter ne odgovara za težinu, kubaturu, kvalitet, sadržaj i vrednost stvari.

Smatra se da je usluga Špeditera ispravno izvršena, ako je pošiljka dalje otpremljena u onom stanju u kojem je i primljena.

Špediter ne odgovara za štetu nastalu usled više sile ili svojstva samih stvari.

Špediter ne odgovara za netačno obračunate vozarine, kao i carinske i druge javne dažbine. Špediter je dužan da podnese reklamaciju samo ako Nalogodavac to izričito traži. U tom slučaju Nalogodavac je dužan da preda Špediteru transportna, carinska i druga dokumenta, potrebna za podnošenje reklamacije. Špediter je dužan da otpremi Nalogodavcu dokumenta u roku od tri dana po njihovom prijemu.

Špediter može, ukoliko je to objektivno moguće da po zahtevu Nalogodavca podnese odštetni zahtev i da vodi spor protiv lica sa kojima je zaključio ugovor u izvršavanju naloga za špeditorske usluge.

Svi troškovi takvog spora idu na trošak, račun i rizik Nalogodavca.

Član 41

Špediter je odgovoran kao nalogodavac ne samo kada on obavlja prevoz svojim prevoznim sredstvima, već i ako, izdavanjem sopstvenih transportnih dokumenata da usmeno ili prečutnu saglasnost da preuzima odgovornost vozara (ugovorni vozar).

Špediter se neće smatrati odgovornim kao vozar ako Nalogodavac dobije transportni dokument koji je izdala neka druga osoba, a ne Špediter, i ako u određenom roku ne uspe da ostvari da Špediter bude odgovoran kao vozar u svakom slučaju.

Kod ostalih usluga osim prevoza robe, kao što su skladištenje, manipulacija, pakovanje ili distribucija robe, kao i dodatne usluge u vezi sa gore navedenim, Špediter će biti odgovoran kao nalogodavac:

- kada on vrši te usluge koristeći sopstvene prostorije ili radnike i
- ako je usmeno ili prečutno preuzeo odgovornost kao Nalogodavac.

Član 42

Špediter ni u kom slučaju neće biti odgovoran za:

- robu velike vrednosti ili opasnu robu, osim u slučaju ako je ta roba deklarisana Špediteru kao takva u vreme zaključenja ugovora,
- gubitak nastao zbog kašnjenja isporuke, osim ako drugačije nije dogovoren u pisanoj formi,
- indirektni gubitak ili gubitak koji je njegova posledica kao što je, između ostalog, gubitak profita i gubitak tržišta.

XVII REKLAMACIJE, ZAHTEVI I TUŽBE NALOGODAVCA, ROKOVI

Član 43

Kada je u pitanju reklamacija na preuzetu količinu robe i ukoliko odgovorna osoba Nalogodavca koja je ovlašćena da primi robu koja mu je predata ne uruči Špediteru u pisanoj formi obaveštenje o gubitku ili oštećenju robe sa tačno naznačenom opštom prirodom takvog gubitka ili oštećenja, odnosno Zapisnik ili Odštetni zahtev, smatraće se da je roba isporučena po pravilnom redosledu i u dobrom stanju.

Tamo gde taj gubitak ili oštećenje nisu očigledni, isti princip će biti primenjen ukoliko pisano obaveštenje nije uručeno unutar sedam (7) radnih dana od dana kada je roba predata osobi ovlašćenoj da je preuzme.

Uz takav Zapisnik o gubitku ili oštećenju robe Nalogodavac je dužan da priloži i Zapisnike nadležnih državnih organa, kao i zvanične Zapisnike od strane vozara koji je prevezao tu robu.

Član 44

Svaki odštetni zahtev koji Nalogodavac uputi Špediteru u vezi bilo koje usluge pružene Nalogodavcu ili koju je Špediter preuzeo da obavi, mora biti u pisanoj formi i uručen Špediteru unutar četrnaest (14) radnih dana od datuma kada je Nalogodavac postao ili trebalo da postane svestan događaja ili slučaja na osnovu koga traži odštetu.

Svaki zahtev koji se ne napiše i ne pošalje kao što je navedeno u prethodnom stavu ovog člana smatraće se nevažećim i potpuno neprihvatljivim, osim kada Nalogodavac može da dokaže da je bilo nemoguće da ispoštuje ovaj rok, kao i da je napisao zahtev čim je bio u razumnoj mogućnosti da to uradi.

Član 45

Špediter će, osim ukoliko nije drugačije dogovoren, biti oslobođen svake odgovornosti prema Nalogodavcu po ovim Posebnim uzansama osim ukoliko se zahtev ili tužba ne podnese u roku od šest (6) meseci posle isporuke robe, ili do datuma kada neisporučenje robe daje pravo primaocu da smatra robu izgubljenom.

Što se tiče svih drugih gubitaka, osim gubitka ili oštećenja robe, period od šest (6) meseci se računa od dana kada je Špediter propustio da odgovori na zahtev.

XVIII ODGOVORNOST NALOGODAVCA

Član 46

Kada Špediter, u slučaju nepredviđenih okolnosti postupa u najboljem interesu Nalogodavca, dodatne troškove snosi Nalogodavac.

Ceo iznos koji Špediter potražuje Nalogodavac treba da uplati bez ikakvih popusta ili odlaganja, bilo da je u pitanju nadoknada na osnovu zahteva, kontra-zahteva ili poravnjanja.

Član 47

Nalogodavac je dužan da Špediteru garantuje tačnost svih podataka o robi koji se odnose na vrste, količine, vrste pakovanja, specifičnosti koje su vezane za transport ili skladištenje, eventualne stepene opasnosti, itd. Ovi podaci, takođe se odnose i na vrednost robe, kao i na sve eventualne zabrane prometa ili transporta te robe.

Smatraće se da je Nalogodavac zagarantovao tačnost Špediteru onog trenutka kada je Špediter preuzeo robu. Nalogodavac je dužan da predovi Špediteru sve pojedinosti koje se odnose na opštu prirodu robe, njenu markaciju, broj, težinu, zapreminu, kao i količinu. Takođe je u obavezi da naglaši da je roba opasnog karaktera, ukoliko jeste i u tom slučaju dužan je da Špediteru dostavi sve podatke o opasnosti kao što je UN broj, klasa opasnosti, MSDS, kao i druge propisane i uobičajene podatke potrebne za bezbedan transport opasne robe.

Član 48

Nalogodavac će biti potpuno odgovoran Špediteru za svaki gubitak ili štetu, kao i troškove i izdatke koji proizilaze iz netačnih i nepotpunih informacija ili instrukcija ili usled preuzimanja robe od strane Nalogodavca ili bilo kojeg drugog pravnog i fizičkog lica koja obavlja posao u njegovo ime, ili bilo koje druge osobe kojoj Špediter može postati odgovoran. Ovo se takođe odnosi i na robu koja je izazvala smrt ili lične povrede, oštećenje imovine, zagađenje životne sredine ili bilo koju drugu vrstu gubitka.

Član 49

Nalogodavac nema pravo na potraživanja prema Špediteru ukoliko je vezano za gubitak ili oštećenje robe koje je izazvano proglašenjem "Generalne havarije" (eng. "General average") i ima obavezu da obezbedi Špediteru sigurnost koju on može zahtevati u vezi sa tim.

Član 50

Ukoliko je ugovorom ili usmenim dogovorom, usaglašeno devizno plaćanje u zvaničnim valutama koje priznaje Narodna banka Srbije (navedenim u ponudi), plaćanje uvek mora biti u ukupnom iznosu iskazanom na računu na teret Nalogodavca bez umanjenja bankarskih troškova.

XIX OBAVEZA OSLOBAĐANJA ODGOVORNOSTI ŠPEDITERA

Član 51

Nalogodavac je u obavezi da osloodi Špeditera odgovornosti koja prevaziđa i/ili nije u skladu sa odredbama utvrđenim u poglavljju XVI Posebnih uzansi.

XX ZALOGA I ZADRŽAVANJE ROBE

Član 52

Radi osiguranja naplate svojih potraživanja nastalih u vezi sa ugovorom o špediteskim uslugama Špediter ima pravo zaloge i zadržavanja na robi predatoj radi otpremanja i u vezi sa otpremanjem, sve dok je drži ili dok poseduje ispravu pomoću koje može sa takvom robom raspolažati.

Radi obezbeđenja naplate svojih potraživanja nastalih po osnovu pružanja usluga skladištenja robe, bilo da se radi o skladištenju carinske ili robe koja ne podleže carinjenju, Špediter ima pravo zaloge na uskladištenoj robi, te ukoliko Nalogodavac ne izmiri u roku dospelosti svoje obaveze nastale po osnovu skladištenja robe, Špediter će pisanim putem pozvati da svoje obaveze izmiri i upozoriti ga da će svoje potraživanje namiriti prodajom robe na javnoj prodaji, odnosno po tržišnoj ili berzanskoj ceni ukoliko roba ima tržišnu ili berzansku cenu, ukoliko svoje obaveze ne izmiri u roku od osam dana od prijema upozorenja."

Kad je u izvršenju špediterskih usluga sudelovao i drugi Špediter, on je dužan da se brine o naplati potraživanja, te o ostvarenju prava zaloge prethodnih Špeditera.

Ako drugi Špediter isplati potraživanja prethodnog Špeditera prema Nalogodavcu, ta potraživanja i Špediterova prava zaloge prelaze na njega. To isto biva ako drugi Špediter isplati potraživanja vozara.

Član 53

Kad je po dispoziciji Nalogodavca roba stavljena na raspolaganje trećem licu ili treba da se preda trećem licu, Špediter se može koristiti pravom zaloge za potraživanja prema trećim licima samo ako je potraživanje u vezi sa robom koju Špediter drži po pomenutom osnovu.

XXI PRIMENA POSEBNIH UZANSI

Član 54

Eventualne tužbe protiv Špeditera mogu biti podnete pred mesno nadležnim sudom prema mestu sedišta Špeditera, osim ukoliko nije drugačije ugovorenno.

Član 55

Ove posebne uzanse će se primenjivati u meri u kojoj nisu u suprotnosti sa važećim zakonima i odredbama međunarodnih konvencija.

XXII PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 56

Danom početka primene ovih posebnih uzansi prestaju da važe Opšti uslovi poslovanja međunarodnih logističara i špeditera Srbije ("Službeni glasnik RS", broj 105/08).

Član 57

Ove posebne uzanse primenjivaće se po isteku osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije".